

Hoe maak je een schemasamenvatting?

Leerdoelen

- Een schemasamenvatting kunnen maken;
- Leerstof zo opschrijven dat jij deze begrijpt en onthoudt.

Wat heb je nodig?

- elke leerling een pen of markeerstift;
- optioneel: een kopie of uitdraai van actuele toetsstof;
- optioneel: kant-en-klare presentatie.

Activiteit

Start | 10 minuten

Opdracht A

De leerlingen schrijven een klein verhaaltje over een laagdrempelig onderwerp. Bijvoorbeeld over iets wat ze hebben meegemaakt of iets waar ze veel van weten. Het maakt niet uit wat ze precies schrijven, als ze maar alle regels in het werkboek vullen met hun verhaaltje. Waarschuw de leerlingen: heel grote of heel kleine letters schrijven is geen handige tactiek – dat maakt het vervolg van de opdracht juist moeilijker.

Opdracht B

De leerlingen vormen groepjes van minimaal vier leerlingen. Ze geven de werkboeken drie keer door en vatten elkaars verhaaltjes steeds verder samen, totdat er één regel aan informatie overblijft. Ze moeten dus goed kijken welke info uit het vorige verhaaltje ze het belangrijkste vinden. Ze hoeven geen zinnen letterlijk over te nemen, maar mogen het verhaal in hun eigen woorden korter maken (parafraseren).

Bespreek kort na:

- Was het moeilijk of makkelijk om de verhaaltjes van je klasgenoten korter te maken? Waarom?

Achtergrondinformatie voor de docent

In de kernopdracht doorlopen de leerlingen verschillende stappen om een schemasamenvatting te maken. Het is niet zo dat een bepaalde stap het ultieme doel is; alle stappen hebben waarde voor het leerproces. Bij het lezen, markeren en inkorten filteren de leerlingen actief de informatie. Bij het parafraseren ordenen ze info en verwoorden ze hun begrip van de stof. In de kolom 'Overige' is ruimte om actief te selecteren welke details ze graag nog eens willen herhalen, omdat ze die lastig vinden om te onthouden. Zo is het maakproces van deze samenvatting een proces waarin leerlingen actief met de stof bezig zijn. En actieve verwerking leidt tot betere opslag in de hersenen.

Activiteit

Kern | 20 minuten

Opdracht A

De leerlingen lezen de tekst 'Vulkanen' op pagina 34. Tijdens het lezen markeren of onderstrepen ze bepaalde informatie. Geef duidelijk de instructie om alleen te markeren wat ze nog niet wisten én wat hen belangrijke informatie lijkt. Stip aan dat alleen markeren en daar verder niets meer mee doen, wetenschappelijk bewezen niet zo'n handige manier is om te leren. Maar je kunt het wél gebruiken als basis om verder te werken met de stof.

Tip: je kunt deze kernopdracht ook doen met een tekst die de leerlingen binnenkort moeten leren. Kopieer/print de leertekst, of laat leerlingen de tekst op hun device lezen en markeren. Let wel: hoe langer de gekozen tekst, hoe langer deze opdracht duurt.

Opdracht B

De leerlingen schrijven hun gemarkeerde info in het schema op pagina 35. Dit doen ze zo kort mogelijk, zonder onnodige woorden. Wijs op het voorbeeld in het werkboek.

Opdracht C

De leerlingen parafraseren de info uit de eerste kolom: ze schrijven in hun eigen woorden op wat ze hieruit willen meenemen. Daarmee kan de informatie nog korter worden, en bijvoorbeeld ook in een andere volgorde komen te staan of worden gegroepeerd. Bespreek ook bij deze stap weer het voorbeeld in het werkboek.

Opdracht D

In de derde kolom van het schema noteren de leerlingen losse details die ze niet willen vergeten. Bijvoorbeeld jaartallen, begrippen of formules.

Tip: het werkblad met het samenvattingsschema kun je ook downloaden vanuit de memberomgeving. Zo kun je deze opdracht herhalen met andere leerstof.

Afsluiting | 5 minuten

Opdracht A

De leerlingen wisselen van boek met een medeleerling en bekijken elkaars schemasamenvatting.

Bespreek klassikaal:

- Welke verschillen en overeenkomsten zie je tussen jullie schema's?
- Waarom zou het maken van zo'n schema kunnen helpen voor je toets?

Tip: gebruik de achtergrondinformatie voor de docent om de ideeën van de leerlingen aan te vullen.

Tips voor vervolg:

Download het werkblad uit de memberomgeving en herhaal de kernopdracht voor andere leerstof.